
Hz Ömer'in bir kerameti: Ya Sariye, dağa çekil dağa!

Hz. Ömer'in halifelik yıllarıydı. Takvimler hicretin yirmi üçüncü yılını göstermekteydi. Halife her Cuma olduğu gibi, o Cuma da Medine'de Mescid-i Nebevi minberinde hutbedeydi. Orada konuşurken, bir ara sözleri arasında şöyle dedi:

"Yâ sâriyetu el-cebele, el-cebele !" (1)(Ya Sariye dağa dağa!)

"???!"

"???!"

Mescittekiler soran gözlerle birbirlerine baktılar. Sâriye, İran'da devam eden fetihlerde görevli bir komutandı. Hz. Ömer Sâriye b. Zenim'i, Dâr-ı İbkird ve Fesa bölgesine komutan olarak tayin etmişti. Bu iki yer İran topraklarındaki iki bölgenin adıydı. Şimdi o, Medine'den Sâriye'ye sesleniyor ve ona hemen dağa çekilmesini söylüyordu. Oysa Sâriye ile arasında çok büyük bir uzaklık vardı. Hz. Ömer hutbede niye böyle demişti? Bu farkında olmadan ağzından kaçan bir söz müydü, yoksa Sâriye'nin durumunu görüp ona bir ikaz da mı bulunmuştu?

Abdurrahman bin Avf ona giderek **“İnsanlar seni tenkid ediyorlar. Sen hutbe arasında; ‘Ya Sariye, el-Cebel’ diye bağırdın. Bunun anlamı nedir?”** diye sordu. Hz. Ömer (r.a.) ona: **“Allah’a yemin ederim ki ben, kendime hakim değildim. Sariye’nin ordusunu bir dağın yanında savaşırken gördüm. Onları, önlerinden ve arkalarından düşman kuşatmıştı. Ben de elimde olmayarak ‘Ya Sariye el-Cebel’ diye bağırdım; tâ onlar sırtlarını dağa verip savaşsınlar.”**

Aradan birkaç hafta geçince Medine'ye bir elçi geldi. Elçiyi, komutanı Sâriye Medine'ye göndermişti ve elçinin yanında bir fetihname bulunmaktaydı. Elçi o Cuma günü savaşta olanları anlatınca durum açıklığa kavuştu: Hz. Ömer'in minberden emir verdiği gün, Sâriye'nin askerleri Sasani Devleti güçleriyle çarpışıyordu. Cuma vaktinde savaş sırasında Sâriye, Hz. Ömer'in şu sözlerini ve emrini duymuştu

"Ya Sâriyetu, el-cebele, el-cebele!"

Duydukları üzerine şaşırılmıştı ama yine de, emredilene yerine getirmek için askerinin sırtını yakındaki dağa vermiş ve sonunda zaferi kazanmıştı.

Burada birkaç nokta dikkati çeker:

1- Öncelikle, Allah'ın ona keşfetmesiyle Hz. Ömer hutbe sırasında Sâriye'nin harp sahasını ve sıkıntılı halini görmüştü. Ona emir vermiş ve emri Sâriye'ye işittirilmişti. Sâriye'nin elçisi emri duyup dinlemekle muzaffer olduklarını söylüyordu.

Olay neleri gösterir? Bu durum, kerâmetkârane kumanda etmektir ve Hz. Ömer'in keskin nazarlı ve yüksek bir veli olduğunu gösterir. Bir başka açıdan, bu keramette bir tayy-ı mekân (mekânı dürmek, aradan kaldırmak ve geçmek) söz konusudur.

İşte bu olayla ilgili olarak akla gelen soru şudur:

"Aynı Hz. Ömer Medine'de yaşayan ve onu öldürecek olan katili Firûz'u neden göremedi ve tehlikeyi anlayamadı? O keskin velayet bakışı burada neden kâr etmedi?"

Benzer bir soru Hz. Yakub'a şöyle sorulmuş:

" Mısır'dan Kenan'a gönderilen, sana doğru gelen Yusuf'un gömleğinin kokusunu uzaktan duydun. Yusuf'u kardeşleri kuyuya attığında o yanı başındaki kuyudaydı. Niçin onu kuyuda göremedin ve yakında kukusunu duymadın?"

Hz. Yakup şöyle cevap vermiş:

"Bizim halimiz şimşeklere benzer. Bazen yüksekte her tarafı görür gibi oluruz, bazen de ayağımızın üstünü göremeyiz." (2)

Hz. Yakup ne güzel cevap vermiş. Karanlık gecede şimşek çakınca bir an her yer aydınlanır ve görünmeyen şeyler görünür. Ama karanlık geri dönünce insan en yakındaki şeyleri de göremez.

Rasulullah da tayy-ı mekânla, Kudüs'teki, Mescid-i Aksayı, Mekke'de önünde gibi görüp müşriklere tarif etmişti. (3) Hz. Ömer de keramet olarak benzer bir durum yaşıyordu. O da tayy-ı mekânla Sâriye ordusunun durumunu görmüş ve ona sırtını dağa vermesini emretmişti.

Hz. Peygamber bir açıklamasında tayy-ı mekân konusunda şöyle diyordu:

"Şüphesiz Allah, arzı (yeryüzünü) benim için dürüp devşirdi; ben de, doğularına batılarına bakıp gördüm. Muhakkak ümmetimin hâkimiyeti (yönetimi) yeryüzünden, bana dürülüp toplanan yerlere kadar ulaşacaktır." (4)

Dipnot:

1- "Ey Sâriye, dağa, dağa çekil!" Taberî, Tarihü'l-Ümem ve'l-Mülûk, 2:380; Ebû Nuaym, ed-Delâil, 3:210,211; Beyhakî, Delâilü'n-Nübüvve: 6:370; Süyûtî, Târihü'l-Hulefâ, s.128; İbni Kesîr, el-Bidâye ve'n-Nihâye, 7:131.

2- Sâdi-i Şirâzî, Gülistan

3- Buharî, Menâkıbu'l-Ensâr: 41; Tefsîru Sûre: 17; Müslim, İmân: 276, 278, Tefsîru Sûre: 17; Müsned, 1:309, 3:377; Kadı İyâz, eş-Şifâ, 1:191.

4- Müslim, Fiten: 19, 20; Ebû Dâvud, Fiten: 1; Tirmizî, Fiten: 14; İbni Mâce, Fiten: 9; Müsned, 4:123, 278, 284.

Selam ve dua ile...

Sorularla İslamiyet